

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende ”En utvecklad vattenförvaltning (SOU 2019:66)”

Länsstyrelsen Östergötland har tagit del av remissen ”En utvecklad vattenförvaltning”, betänkande av vattenförvaltningsutredningen, SOU 2019:66 (Dnr: M2019/002246/Nm).

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak utredningen förslag, men har belyst några frågor under olika kapitel nedan. I sin helhet anser länsstyrelsen att Vattendirektivet och vattenförvaltningens arbete de senaste åren har varit viktigt för att lyfta fram frågor kring att skydda och förbättra vattenkvalitet och ekosystem i våra vatten. Länsstyrelsen anser att förslaget kan bidra till en bra fortsatt utveckling, med tydliga beslutsvägar och ansvar.

Kommentarer per kapitel

Kap 18 Förslag om planeringsarbetet

Det behövs ett starkt planerings- och åtgärdsarbete inom vattenförvaltningen. Kunskapsunderlag i form av kartläggning och analysarbete är en bas i vattenförvaltningsarbetet och helt avgörande för fastställande av miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Länsstyrelsen vill belysa vikten av det tvärspektoriella arbetet inom vattenförvaltningen. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kunskapsunderlag tas fram för alla relevanta intressen för att det ska vara möjligt att göra rätt bedömningar och ta rätt beslut i olika ärenden.

Förslaget kring operativa planer anser Länsstyrelsen är ett bra angreppssätt. Det står att ”Länstyrelserna ska särskilt bedöma om åtgärderna i en operativ plan är tillräckliga för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas”. Oavsett vilken myndighet som utför detta, så kommer arbetet att kräva uppskattningar och stora osäkerheter. Detta på grund av att effekten av många åtgärder är svår att uppskatta eller i dagsläget okänd. Att kommunerna även får en roll i arbetet kring de operativa planerna ser Länsstyrelsen som bra.

Det är positivt att utredningen lyfter att utvecklingen bör gå mot en ökad gruppering av vattenförekomsterna och en automatiserad klassning vilket förmodligen innebär att arbetsinsatsen för dessa moment bör minska. Länstyrelserna skulle därmed kunna lägga mer resurser på helhetsbedömningar, kvalitetssäkringar och åtgärdsplanering.

Länsstyrelsen håller med om att analysarbetet bör förstärkas och utvecklas. Det kräver mer dialog och samarbete samt mer resurser. Det finns en utvecklingspotential av tydligheten i hela

analyskedjan. Som det sett ut hittills har Vattenmyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten inte arbetat synkat och riktlinjer och vägledningar har kommit sent i arbetsprocessen. Länsstyrelserna har i dessa fall genomfört analysarbete samtidigt som riktlinjer tagits fram. Optimalt skulle vara att titta på hela kedjan och att alla vägledningar och ställningstaganden finns på plats innan man påbörjar analysarbetet.

Länsstyrelsen ser positivt på att övervakningsprogrammen tas fram på en nationell nivå i dialog med bland annat länsstyrelserna. Som utredningen nämner är det en fördel att de som ansvarar för miljöövervakningsbudgeten även ansvarar för den övergripande planeringen. Länsstyrelsen anser att arbetet bör fortsätta som planerat inom ”Full koll på våra vatten”.

Kap 19 Förslag om åtgärdsarbetet

En lokal förankring och samverkan är viktig inom vattenförvaltningen och särskilt för åtgärdsarbetet. Förslaget i remissen är att den lokala förankringen ska stärkas, detta genom ett närmare samarbete med kommunerna, beskrivet ovan, och även genom vattenråden. I dagsläget fungerar vattenråden i Östergötlands län som instanser för remisser, förankring av statusklassningar och åtgärdsprogram och frågor relaterade till vattenrådets lokala vatten och intressen. En del vattenråd har även utfört utredningar, åtgärdsplaner eller provtagningar kring vissa vatten och varit engagerade i åtgärdsprojekt. Länsstyrelsen bedömer dock att vattenråden har en otydlig roll idag. Organisationen bygger på frivillighet och kan i dagsläget inte ges något tydligt ansvar. Representation från olika intressen varierar och det kan i vissa fall bli endast ett intresse som representeras i vattenrådet. Syftet med vattenråden är idag otydligt och inte alltid fastställt. För att få en bättre lokal förankring och om vattenråden ska ges en större roll, behöver vattenrådets roll och ansvar bli tydligare och motsvaras av dess representation och mandat. Det behöver även tydliggöras till vilken myndighet vattenråden ska rapportera sin verksamhet.

Kap 21 Förslag om förändrad organisation

På avrinningsområdesnivå föreslår utredningen att kommunerna ges en tydligare roll, bland annat genom att de ska delta i åtgärdsplaneringen. Länsstyrelsen anser att det är bra att kommunernas roll och ansvar blir tydligare. Det kommer att underlätta det mer lokala planeringsarbetet av åtgärder och underlätta genomförandet av åtgärder. Ett arbete med länsstyrelser och kommunen möjliggör även att andra frågor vägs in och att åtgärder vidtas med ett större tvärsektorielt perspektiv.

Många frågor är nationella och det är naturligt att de tas av en nationell myndighet. Det kan däremot bli svårt att behålla arbetet i distriktsområden, eftersom annat arbete som utförs mellan länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har andra gränser. En risk finns även att den tvärsektorielle helhetssynen på vattenfrågorna blir svagare på den nationella myndigheten. Det är därför viktigt att tydliggöra ansvar och vilken kapacitet och kompetens som krävs för att säkerställa att HaV ges möjlighet att ta ansvar för dessa frågor.

För att kunna göra politiska avväganden och prioriteringar inom vattenförvaltningen är det bra med inrättandet av en fristående nationell nämnd. Inom vattenförvaltningen finns många

målkonflikter och olika intressegrupper som försöker påverka beslut. Det är därför viktigt att noggrant tänka igenom representation och att säkerställa att nämnden kan vara fristående.

Nationella planer som är förankrade av regeringen anser Länsstyrelsen är ett bra sätt att stärka åtgärdsarbetet. En tydligare förankring av åtgärder och finansiering kommer att underlätta genomförandet av åtgärder.

Kap 22 Förslag om finansiering

Utredningen belyser att Länsstyrelsernas arbete med vattenförvaltningen kommer att förstärkas och statsbidraget till kommunerna kan behöva ökas. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att utarbeta hållbara ekonomiska förutsättningar, eftersom flera arbetsuppgifter och samordningsansvar läggs till länsstyrelserna, bland annat samordning av planeringsarbetet på avrinningsområdesnivå. Det är även viktigt att länsstyrelserna ges långsiktiga ekonomiska resurser för att ge möjlighet till planering under flera år. Hur stor finansiering som planeras och till vad, behöver dock tydliggöras och diskuteras för att möjliggöra arbetet.

Eftersom Länsstyrelsen ges ett tydligt formaliserat ansvar för att ta fram kunskapsunderlag, åtgärdsplan och förslag till miljö kvalitetsnormer anser Länsstyrelsen att ekonomiska förutsättningar även måste ges för att ta fram erforderliga underlag för olika intressen, tex för kulturmiljö, så att avvägning mellan intressen kan genomföras i både planering och i genomförandestadiet. Utan kunskapsunderlag kan avvägningar mellan olika intressen heller inte ske på ett likvärdigt sätt. Länsstyrelsen anser även att ekonomiska förutsättningar måste ges för att en effektiv och rättssäker handläggning samt att ett tvärsektorielt arbete ska kunna bedrivas.

I handläggningen av detta yttrande har förutom undertecknade Sofia Bastviken (enheten för vatten), Erika Melander (enheten för vatten), Mathias Ibbe (enheten för vatten), Annelie Claesson (enheten för plan och kultur), Annsofie Bondesson (enheten för kansli och kommunikation) och Kristin Stahmann (enheten för kansli och kommunikation), deltagit.

Ann Holmlid

Länsråd

Niclas Bäckman

Enhetschef

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Här kan du läsa mer om hur Länsstyrelsen behandlar dina personuppgifter:
www.lansstyrelsen.se/dataskydd